

világ is lassankint leköti figyelmét, felkölti érdeklődését. Akárhányszor megesisik, hogy vitéz harcosaink napokig is kénytelenek egy helyen varosgelni. A vezénylő hatalom odaállítja valami öreg fatörzs mögé, domb alá vagy árok fenekére és ekkor bizony egyéb teendője nincs, mint az, hogy közvetlen környezetének nézésén elszórakozzék.

A szorgalmas hangya, amely súlyos terhét cipeli fölfelé a göröngyös fatörzsen, — a szárnyát bontogató pillangó, amelyet ép akkor vett észre, amikor a báb-jából kiiparkodott, — a fakadó hóvirág a fatörzs alatt, — a fészket építő madár az ágon, a csillámló harmat a nyíló virágon, — a hópelyhek művészi alakja, s a kis világ még igen sok ilyen nagy dolgán akad meg a szeme. És ilyenkor ezernyi-ezer kérdés villan át gondolkodó agyán, amely lassankint valóságos raktárává lesz a tengernyi sok érdekes impresszióinak, amiket majd akkor szed elő, ha a jó szerencse valamikor hazajuttatja.

Ez a sok kérdés izgatja, foglalkoztatja agyát akkor is, amikor már elült a harci zaj s a béke angyala visszaküldte családi tűzhelyükhöz a babérkoszorús hősöket.

Pihenő óráiban eszébe jut neki a fatörzs, ahol talán napokig elálldogált s újra átéli azokat a pillanatokot, amiket ott eltöltött. Lelki szemeivel újra látja az erőlködő hangyát, az életre ébredő pillangót, a munkálkodó méhet, a hópelyhek csillagszerű alakját. És ekkor könyvre szomjazik, amely feltárja neki a természetnek ama titkait, amiket odakünn a vártán sehogysem tudott megérteni. S a könyv ime már akkor ott díszel a könyvesbolt kirakatában, a könyv, amit a csataterőről visszatért író vagy tudós a természet megfigyelése révén nyert új impressziói, új eszméi hatása alatt már megírt.

A természet iránt való ez az általános érdeklődés beveszi magát azán az iskolába, a családba, ahol a természet veszi át a nevelő szerepét, ott romba

dőlnek a mult elavult eszméi, lehullanak a tudatlanság, a kishitűség bilincsei, hatalmas hatást gyakorolva az emberiség értelmi és erkölcsi, társadalmi és vallási irányzatára.

A természet az élet igazi tanítómestere. Az ő révén sajátítjuk el mindama szép tulajdonságokat, amelyek az egyént az emberi társadalom értékes tagjává teszik.

A természet mindenekfölött rendre tanít bennünket. Az erő, amely a végtelen világűrben az égitestek útját irányítja, a leghatalmasabb bizonyítéka annak a rendnek, amely a világegyetemet kormányozza. És így folytathatnám ezernyi-ezer példával, hogy rámutassak, milyen tökéletes a rend a természetben, amely egyensúlyban tartja a nagy mindenséget.

A természet maga a megtestesült gondviselés. A gondviselés legszebb példáit a természetben találjuk. Szinte megilletődve látja az ember, miként gondoskodik a természet az ő teremtményeiről! Alig bújt ki a petéből a hernyó, a természet máris ott van az ő levélbontogató, virágfakasztó tavaszával s oda állítja dúsán terített asztalát elébe. Ha a vándormadár visszatér a régi tájakról hozzánk, a tavaszi nap meleg sugara kicsalja a bogarat a földből, a szunyogot a vízből, hogy nálunk is meglegyen neki a mindennapi kenyere. A sivár sziklafal repedésében fészkelő páfránynak mindennap megküldi a hajnal az ő éltető harmatát. A szél mindennap egy-egy vízcsöppet merít az ocean méhéből és pára alakjában elviszi sok ezer mértföldnyi távolságra a szomjazó alpesi virágnak. A patakocska is mindennap magával ragad a hegyi szikláról egy-egy mészszemét és elviszi az oceánnak, amely áramlásai révén odajuttatja a korállnak, hogy fölépítse vele ékes palotáját. Sok ezer ilyen példát tudnék elősorolni, amelyek egytől-egyig amellelt tanuskodnak, milyen hű gondját viseli a természet az ő teremtményeinek.

Hervadás idején.

Irta: Kadocsa Gyula.

Haláltusáját vívja a nagy természet, mint minden évben ilyenkor. Ki mondja meg: már hányadszor? . . .

Csendes, lassú haldoklás, ijesztő, szívet megreszkettető halálhörgések, nyögések, fuldoklások nélkül, fenséges, a természethez méltó. Aki éven át csak gyönyörködtetni tudott: annak halála sem lehet lesújtó, vígasztalan.

Avagy bánt titeket a nagy őszi hervadás? Mert arra int, hogy minden elmulandó: a fiatalság, erő, egészség, jókedv, öröm, szerelem, népszerűség, fény, pompa, gazdag-

ság, minden? Oh, gyávák ti, akik csak a mának áldoztok; akiknek gondolatvilága állati ösztöneitek kielégítése határain túl nem terjed! Megremegetek, mint égzengéskor a gyermekek, ha a halál szárnya suhanását vélték hallani . . .

Pedig van-e szűk világotok körében csak valami is, ami nem a mulandóság bélyegét hordja magán? Léptek egyet: hangos koppanás, s a hanggal együtt lépéste is örökre odavan: azt a lépést soha többé ez életben már nem teszitek meg. A csókotok meghal születése pillanatában: amikor elcsattan. Gyönyör néktek Lucullus lakomája? Pajzán dalokra serkent

büszke Tokaj lángbora? . . . Múló ínycsiklandozás, tovaszálló mámor, nyomán a lehangolással! . . . Minden óra, perc, mely tovatűn, soha többé vissza nem tér. Soha többé, sohasem! . . . És mégsem támad lelketekben az elmulás gondolata, mert mindezt már — megszoktátok.

De a természetnek csak egyszer van hervadása egy évben. És a természetet ti meg nem szokhattátok, mert kerülitek szántszándékkal. Ott érzitek magatokat honn a nagy túlekedésben, véres haszában, egymást mardosásban, egymást rúgásban, egymás testén keresztülgázolásban.

Kerülitek a természetet, mert arra int: hiába az önáltatás, mindnyájunkra egyformán közös vég vár; hiába a vad előretörtetés, vérben, könnyben gázoló lábatok egyszer csak belezuhan egy — sírgödörbe; minden elmúlik, mint az én ékességem őszele; mindent itt kell hagyni, mint dús terméseimet itthagynom én; és mert így van, megmásíthatatlanul, törekedjete arra, hogy rövid éltetek minél szebb, nemesebb és tartalmasabb legyen; legyetek egymást szeretők, irgalmasok, alázatosak!

Erre tanít a természet s mert minden szava súlyos vádként zúg felétek, azért szaladtok előle s azért oly leverő rátok nézve őszi hervadásának szemlélése.

* * *

Jött tavasszal ragyogó pompában, ékesen, mosolyogva s ezer madártrók csatogta ünnepi indulóját. Teleszórta a fákat illatos virágokkal, beterítette a mezőket lágy, selymes fűvel, életre serkentette a föld méhében szunnyadó magot, langy lehetével végigsimogatta az ézerszer áldott kenyer dermedt, zsenge növényeit. És a fák virágai megtermékenyültek és termést kötöttek;

munkálkodás. Ez a nagy mester utálattal fordul el a renyhe téllenségtől. Örökké ifjú, örökké törekvő. Éjjel-nappal dolgozik. A mindenség örökké munkálkodó erő, amelynek minden legparányibb részecskéje örökkévaló mozgásban van.

A természet kölcsönös szeretetre oktat bennünket. Ez a csalhatatlan nagy mester a legkiválóbb, a legönzetlenebb altruista. Valóságos szociális programja van, amely úgy szól, hogy „mindenki egyért, s egy mindenkiért”. A tenger a szelek által küldi az esőt a szárazföldnek, amit nagy áhitattal várnak az állatok és a növények véghetetlen számú nemzetségei. És viszont a szárazföld a folyók által küldi a tengernek azokat az anyagokat, amelyek a sósvizek milliárd élőlényének megélhetésére szükségesek. És hány olyan példára tudnék még rámutatni, hogy a kölcsönös szeretet fűzi egybe a természet minden teremtményét.

A természet takarékosagra szoktat bennünket. Ő ugyanis nem engedi, hogy amit teremtett, megsemmisüljön vagy elenyésszen. A természet mindent megőriz, megóv és mindent felhasznál. Amikor öl, életet ad. Amikor pusztít, teremt. Egyetlen egy porszem sem megy veszendőbe. A csutkát, amit eldobunk, anélkül, hogy ügyet vetnénk rá, hogy hová esett, a természet figyelemmel kíséri, fölszedi és új dolgokat teremt belőle. A természet nem ismer sem pazarlást, sem fényüzszt. Ugyanaz a szél, amely, a nap melegének hatása alatt, magával ragadja a tenger páráit, ugyanaz a szél — ismétlem — esővel öntözi meg a földrészeket, harmatot és deret hint reájuk, terjeszti a meleget, ellátja oxigénnel az állatokat és a növényeket, elszórja a virágok termékenyítő himporát és szétveri az ártalmas mikroorganizmusokat.

És így tovább tudnám folytatni, ezernyi-ezer példával illusztrálva azt a nagy igazságot, hogy a természet az ember legelső és legbölcsebb tanítómestere,

aki, ha a katedrához ül, igazi embert nevel nemcsak a fogékony lelkű gyermekből, hanem a meglett férjükből is.

És ha majd a magyar szuronyok dicső ereje kivívja a nemzetnek a forrón áhitott békét, a diadalmas csatákból visszatért hősök új levegőt hoznak majd a családba, az iskolába, amely még ott fujdogál a titáni harcok vérvirágos mezején.

Falzarego hágó. Cortinával a háttérben

Harasztnövények.

Írta: Zoltán Vilmos.

Budapest székesfőváros Állat- és Növénykertjének gazdag és rendkívüli fáradsággal gondozott pálmaházában külön studiumot érdemel a *páfrányok* helyisége, ahol izlésesen összeállított csoportokban szemlélhetjük a különböző világrészek nevezetesebb páfrányfajainak képviselőit.

A páfrányok (filices) ősrégi növénynemzetsége méltán számot tarthat minden természetbarát különös érdeklődésére, mert ez a növénycsalád az, melynek egyes tagjait és egyedeit megkövesedett maradványai-

Járok-kelek hervadó mezőkön. Közben megállok s széttekintek. Amerre csak tekintetem vetem, ugyanaz a kép int felém: hervadás, pusztulás, csendes elmulás... Minden, a legkisebb fűszál s a legnagyobb fa, egyaránt hódol a kérlelhetetlen, hatalmas törvénynek. Nincs alóla kivétel.

És haladok tovább... Ám mi ez? Hová jutottam? Nyiló virág az őszben? Hát még sincsen törvény kivétel nélkül, még a nagy természetben sem? Minthá tavaszi tájra érkeztem volna; ezrével, százezrével virít a kikircs. Ezrével, százezrével akkor, midőn más virág már hervadtan horgasztja le fejét s elszáradt szirmai még egykori színét sem mutatják már... Minő ellentét ez üde piros szín a hervadás bágyadt, tompa színei mellett!

Miért e megkésés? Miért a tavasz a késő őszben? Ki mondja meg?

Talán egy utolsó megfeszítése a természet teremtő erejének, egy hatalmas végső vonaglása a haldoklónak? S mert nagy, hatalmas erőnek a végső megnyilvánulása, azért oly csodás a hatása: egy új tavasz virulása a temetőn?

Mert temető, egy végtelen nagy temető most az egész táj. A természetnek temetője. A nagy halott most haldoklik. A halottat virággal szokás feldiszipíteni, úgy kísérjük ki utolsó útjára. A nagy halottnak, aki mindig csak virágok között mosolygott ránk s minden időben más virággal diszipette magát, szintén virág illik a ravatalára. Virág, gyönyörű, tengernyi sok. Ezrével, százezrével tán ezért virít a kikircs?...

* * *

Avagy mégsem?...

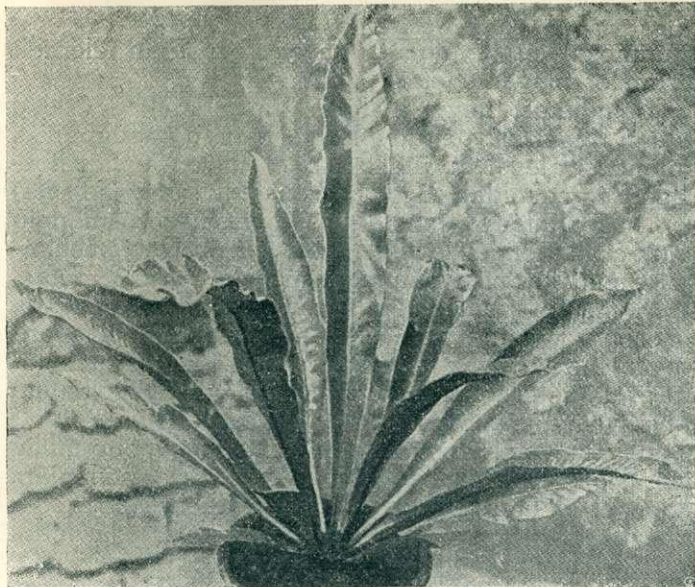
E sík mező itt csatatér.

Néhány hónappal ezelőtt itt küzdöttek ők, „a legjobbaink”, magyar szívvel és magyar karral. Ez a most oly csendes mező akkor hangos volt az ágyúörgéstől, puskaropogástól, kardok csattogásától, lovak nyerítésétől, harci kiáltásoktól, halálhörgésektől. Ez a szilárd talaj akkor megrengett a harc vad robaja alatt. És hullott a hősök vére, pirosra festette a mező zöld fűvét és a mező beitta a drága honfivért. És ölébe fogadta a hősöket, akik éltöket áldozták a honért, akiket hiába vár haza remény és kétség között szülő, testvér, feleség, gyermek. „Nyugosznak ők, a hősiak, duló csaták után”...

De nem hullott hiába a honfivér: az ellen megingott s futva futott. És fut még most is s hőseink a nyomában. Mert jaj annak és minden maradékának, aki az ezeréves magyar haza szent földjére lábát ellenségként meri tenni!...

A sík mező beitta a hősök vérével és a vér most kivirágzott... igen, azért virít a kikircs, azért oly égő piros a színe, azért oly tengernyi sok!... És virítani fog minden ősszel, hogy legyen virág a hősök sírján még akkor is, amikor másutt virág már nincsen. Virítani fog minden ősszel, hervadás idején, hogy jelképezze: a földön minden, de minden elmulandó, csak azok dicsősége nem, akik a hazáért ontották szent véréket. Az utódok emlékezése és hálája örök lesz, dicsőségük virága minden elmulás, enyészet fölött időtlen időig nyilni fog, üdén, pompázva, mint az őszi hervadás fölött a kikircs. Igen, ezért

„Virít a kikircs... —
Csak virits, csak virits!” (Petőfi.)

Asplenium variabile. (Kelet-Afrika, Kamerun.)

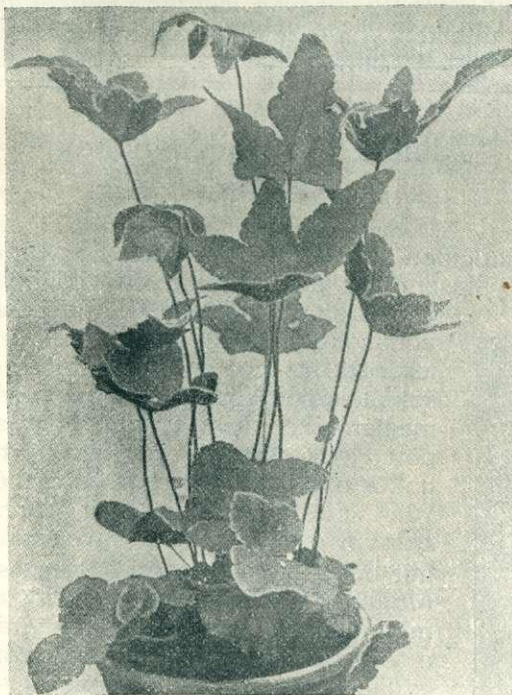
ban megőrizték számunkra a különféle kőzetek, nyílt bizonyítékát szolgáltatva ezzel a páfrányok ősrégi voltának. A kőszénkorszak kőzetei (anthracit, barnaszén, feketeszén) különösen gazdagok páfránylenyomatokban s ezekből a fajoknak már akkori nagy gazdagságára és változatosságára lehet következtetni. Akkorjában egyáltalán csak virágtalan növények borították a földet s épp a kőszén a zsurlóknak, korpafűféléknek és páfrányoknak köszönheti keletkezését. Magas

— mint a kőzetleletek bizonyítják — már akkor is bőven voltak képviselve az aprónövésű, dudvaszerű fajok, melyek közül akkori alakjában reánk maradt a nedves, honi erdeinkben is tenyésző édesgyökerű páfrány (Polypodium vulgare), az ölyvfű (Pteris aquilina) és az aspidiumok, mint a nálunk tenyésző páfrányfajok legismertebbjei.

Ezek a kistermetű páfrányok valamikor sűrű gyepeként borították a nedves turfatalajt, valóságos maguk számára foglalva le minden talpalattnyi termőföldet. A fajok felett gyakorolt hegemoniának ez a korszaka ma már a sokezeréves múlté. Testük lassankint belesüppedt az ingoványba, idők folyamán átalakult kőszéné s amivel ma tüzelünk, az valamikor túlnyomó részben páfrányfajokból álló növényi vegetáció volt.

Ám a páfrányok az edényes virágtalan növények közül ma is a legnagyobbak és legszebbek, melyeket különösen leveleik finom és kecses alkata miatt igen nagyra tart a növénykedvelő. Legtöbbnyire szárnyalt és többszörösen tagozott levelük szépsége vetekedik a pálmák eleganciájával, s ez az oka, hogy a legszebb fajok ma már alig hiányozhatnak a művészi ízléssel kezelt parkokból és a tenyésztők növényházaiból.

A természetbuvárt e külső előnyökön kívül különösen a páfrányok szaporodási viszonyai s az a különös metamorfozis érdekelheti, amelyen a mag, illetőleg — kriptogam növényekről lévén szó — a spóra keresztül megy, míg teljes és lombbal bíró páfránnyá fejlődik. Mikor ugyanis a XVIII. század második felében a botanikusok körében mindjobban

Hemionitis palmata. (Antillák.)

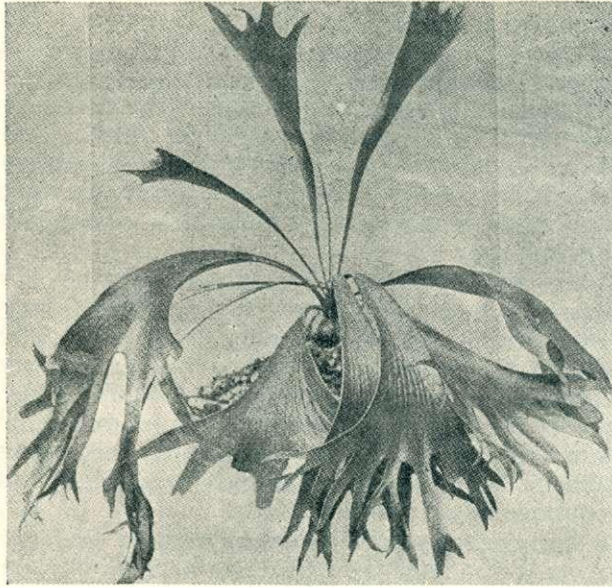
törzsű, hatalmas méretű spórásnövények voltak ezek, melyek valami grandiózus, zord fenséget kölcsönözhettek az őskori vidék tájképének, melynek némi derűt egyedül a páfrányok világoszöld lombzata adott. A hatalmas, tömzsi törzsszel bíró fajok mellett

Gleichenia dicarpa. (Tropusok.)

általánossá vált az a hit, hogy valamennyi növény nemi úton szaporodik, a páfrányoknál is keresni kezdték a terjesztés szerveit, de hiába. Lescic-Suminsky gróf aztán 1848-ban végre hosszas és fáradságos tanulmányok után felfedte a páfrány szaporodásának

egész hosszadalmas processzusát. Azóta tudjuk, hogy a spóra — mely a páfrányok levelének alsó lapján fejlődik ki — előbb átalakul prothalliummá s csak ebből lesz később a lombos növény. Épp emiatt a

Platycerium billi. (Agancsharaszt. Tropusok.)

páfrányok növekedése és fejlődése igen lassú menetű és bizony próbára teszi a tenyésztő türelmét.

A páfrányok családja fajokban rendkívül gazdag s különösen a trópusok tudnak felmutatni változatosan szép fajokat. Míg a mi páfrányaink kivétel nélkül dudvaszerű növények, addig a forró égőv nedves erdeiben egyes páfrányfajok tekintélyes fák (páfrányfák) alakját öltik magukra s ezek vaskos törzsükkel és lehajló, szárnyalt levelekkel borított ágakkal a megtévesztésig hasonlítanak a pálmákhoz. Ilyen például a Jáva szigetén ékeskedő Alsophila contaminans, melyből két gyönyörű példány látható állatkertünk pálmaházának főcsarnokában, továbbá a szintén forróvidéki Dicksoniák (így Dicksonia

squamosa) és Cyatheák, melyek gyakran elérnek 12 méter magasságot is.

Bámulatos, hogy a föld színén mintegy 4000 fajban képviselt páfrányok alakban, nagyságban s különösen leveleik alakzatában milyen változatoságot és sokoldalúságot tüntetnek fel. Egyetlen faj sem hasonlít lényegesen a másikhoz s közös ismertető jelük csakis fejlődő levelük sodort alakja, mely pásztorbotra emlékeztet, valamint fejlődésük lassú tempója. Egyik-másik levelnek néha évekre van szüksége, amíg teljesen kifejlődik s ha a növényt sporáról szaporítottuk, bizony évek telnek bele, míg a teljesen kifejlődött, különben sohasem virágzó, de lombjával elbájoló látványt nyújtó növényben gyönyörködhetünk.

Egyetlen páfrány, vagy harasztnövény több millió spórát fejleszthet élete folyamán leveleinek alsó lapján. A természet bölcs és gazdaságos intézkedéséből azonban ezeknek csak nagyon csekély hányada indul csirázásnak, mert ellenkező esetben az egész földet hamarosan elborítaná a harasztterdő, s a tájkép felvenné azt az alakot, melyet a kőszénkorszakban mutatott.

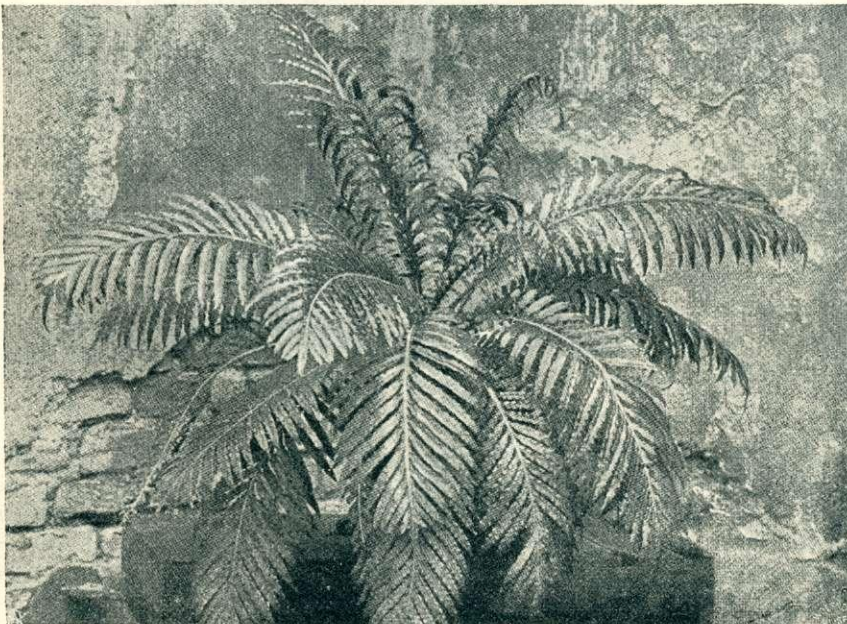
A páfrányok egyik-másik faja a forró égőv alatt — éppen úgy, mint bizonyos orchideák — fák törzsére és ágaira telepszik, különösen ha a fa kissé korhadt s így alkalmas fészket nyújt a harasztnak a további fejlődésre. Ilyen fajok például az agancspáfrányok is, melyeknek levele emlékeztet a däm-vad agancsaira.

A forró égőv szigetvilága és Délamerika, valamint Délázsia tropikus őserdei különösen szép és exotikus alakú harasztokat tudnak felmutatni. Ezek ma már megtalálták az útát az európai műkertészetbe is és ennek köszönhető, hogy a legszebb fajokat, melyekből az állatkert kertészete is őriz példányokat, itt hű másolatban bemutathattuk.

Állatok — a növényeknek.

Irta: Horváth Károly dr.

Nemrégiben röviden vázoltuk azt, hogyan és mint húznak hasznat az állatok a növényvilágból. Most ennek az ellenkezőjét tekintsük át főbb vonásokban. Hogy az állatok, nevezetesen a rovarok, de sok madár is mily sokféleképen közvetítik a beporzást és a megtermékenyítést azáltal, hogy a virágot egyik virágról átviszik a másikra, mikor azokat a virágpór és a méz kedvéért meglátogatják, arról Sprengel és Darwin óta annyi megfigyelésünk van, mit bővebben fejtegetni felesleges. Főleg Müller H. mutatta ki műveiben, hogy mint lehet virágos növényeink virágjait és a virágokat látogató rovarok szájrészeit, gyűjtőkészülékeit a kölcsönös alkalmazkodás eredménye gyanánt magyarázni és felfogni. Újabban ez a felfogás erős kritikában részesült. A valószínűség a mellett szól az újabb kutatások szerint, hogy a rovarok nem tudják megkülönböztetni a színeket. Azután de Vries és néhány tanítványa kimutatta, hogy a rovaroknak nincs a növények megtermékenyítésénél olyan fontos szerepük, mint

Blechnum gibbum. (Új-Kaledonia.)

azt a régebbi kutatók gondolták. De azért mégsem tekinthetjük a Sprengel—Darwin—Müller-féle elméletet megcáfoltnak.

A megtermékenyítésnél nyújtott szolgálaton kívül nem kevésbé fontos az állatok közreműködése igen sok növény terjesztésében. Azokat a bogyókat, melyek az állatok, különösen a madarak figyelmét magukra vonják élénk színükkel, felfalják az állatok és magvaikat, melyeket az emésztőnedv (gyomornedv) ellen kemény héj véd, más helyen ismét lerakják. A kapaszkodó horgokkal és szőrpamatokkal ellátott termések, magvak megakadnak az állatok bundájában, így széthordják őket. A hangyák, melyek különféle növények magvait gyűjtik össze, szintén elősegítik azok elterjedését, mint azt *Kerner* sok esetben beigazolta. Nagyon érdekesek a hangyáktól és a természetből készített u. n. „gombakertek” is. Megbízható buvárok mutatták ki, hogy a hangyák egyes gombák spóráit korhadó levéldarabokra rakják rá, azokat váladékukkal trágyázzák, így szabályszerűen nevelik, miközben a gombák természetes alakjuktól eltérően nőnek és gazdáiknak értékes tápláló anyagokat szolgáltatnak.

Táplálékot is nyújtanak az állatok a növényeknek és pedig igen változatos formában. Nemcsak azok a táplálékmaradványok szolgálnak a növényeknek fontos táplálóanyagokul, melyeket az állati szervezet nem tud kihasználni, hiszen a trágya fontos tényező a mezőgazdaságban s a guano sem más mint állati termék, nem is említve azt, hogy a technika az embernek csontliszt és szuperfoszfátok alakjában fontos és lényegileg az állatvilágból származó növény-tápláló anyagokat szállít. De nemcsak az állati hullák bomlási termékei szolgálnak előbb a gombáknak, azután pedig — a talajba jutásuk után — más növényeknek is táplálékul, nemcsak a baktériumok hatalmas seregének legnagyobb része él (élősködik) az állatok rovására, hanem egészen sajátos táplálkozási vonatkozások vannak az állatok és bizonyos növények között. Gondoljunk csak az u. n. bogárfogó, bogáremésztő vagy másként „húsevő” növényekre. A kereklevelű harmatfű, a közönséges hízóka, vénusz légcsapója, stb. mirigyes gömbszőreik ragadós váladékával először megfogják, ott marasztalják a rájuk szálló bogarakat, legyeket, azután pepszintartalmú váladékokkal lassankint megemésztik őket, úgy, hogy csak a száraz váz, a meg nem emészthető kitin marad vissza.

Hanstein (Biologie d. Tiere) gyakran látott a közönséges tőzegmoha leveleinek víznyílásaiban apró véglényeket. Hogy itt csak véletlenről, „térélőködésről,” vagy pedig táplálékvonatkozásról is van-e szó, azt csak alapos vizsgálatok után lehetne megmondani. Az összes tulajdonképeni rovarfogó növények lápokon élnek, meglehet, hogy a láptalaj táplálóanyagokban való szegénységének szintén része van ennek a tulajdonságnak a kifejlesztésében.

Gyakoriak azok az esetek, mikor növények és állatok szorosabb életközösségben élnek egymással. Az apró, piros nádbogár (*Donacia*) nyáron a nádon él, átalakulási idejét azonban a víz alatt tölti el különböző növények gyökerein, mikor is a lélekzéséhez szükséges levegőt két sarlóalakúlag görbült lélekzőcső segítségével a gyökérben levő légüregéből (*aerenchyma*) veszi fel. Habár itt kétségtelenül csak az álcának hasznos társasviszonyról van szó, más

esetekben talán kölcsönös haszon forog fenn. Így nemrégiben *Kammerer* bizonyos libellaálcákról emlékezik meg, melyeket gyári szennyvízzel fertőzött tó partján talált és egész bőrfelületüket sűrű zöld alga-gyep fődte be. Kísérletek alapján *Kammerer* arról győződött meg, hogy dús széndiokszidtartalmú vízben, mely tehát az algáknak bő táplálékot adott, az álcák is jól fejlődtek és hogy ezek a víznek hiányos átszellőződése és szennyezősége ellen kevésbé érzékenyek mint mások. Ez az ellenállóképesség azonban mindjárt csökkent, mielőtt az algákat az állatról eltávolította. Ezzel nincs ugyan bebizonyítva, de nem elképzelhetetlen, hogy az álca fejlesztette széndiokszid az algáknak hasznukra volt növekedésükben. Amit itt csak alkalmilag lehetett megfigyelni, azt más esetekben mindig megtaláljuk. A zöld édesvízi polipok színüket apró egysejtű algáknak köszönhetik. Hasonló viszonyokat találunk egyes véglényeknél (*Paramaecium*, *Stentor*, stb.) édes vízi spongyáknál, puhatestű állatoknál.

A természetbúvárok sajátos kölcsönös viszonyt véltek felfedezni bizonyos tropikus erdei fák és néhány hangyafaj között. A gombakulturájukról ismert levélvágó hangyáknak az a szokásuk, hogy állkapcsukkal a levelekről egyes darabokat levágnak és lakásukba viszik, hogy gombakertjeikben termőtalajnak használják. Ezáltal a megtámadott fának nagy károkat okoznak, így egész célszerűnek látszik, hogy ezek a fák a levélvágó hangyák ellen védekezzenek. Több természetbúvár (*Müller*, *Belt*, *Schimper*) azt találta, hogy egyes braziliai fák üreges töviseiben (*Acacia*) vagy az ágak üregeiben (*Cecropia*) apró, harcias hangyafajok laknak, melyek a növény-tudósoknak (botanikusok), kik a fákról ágakat akartak vágni, azonnal nagy tömegekben a kezükre, karjukra másztak és össze-vissza harapdálták őket. Ez a védősereg igen alkalmas a levélvágók távoltartására és valóban be is bizonyosodott, hogy a levélvágók a harcias hangyáktól lakott fákat el is kerülik. Amikor pedig ezeknek a fának levelein (*Acacia*) és levélnyelein (*Cecropia*) kicsi fehérjetartalmú testcskéket találtak, melyeket a hangyák szívesen fogyasztottak, azt hitték, hogy ezek direkt csalogató eszközül szolgálnak a védő hangyaseregnek és viszonyuk hasonló a rovarok és a mézet kiválasztó virágok viszonyához. Feltűnt még a kutatóknak, hogy úgy az üreges levélnyelek falazatában, mint a tövisek belsejében vékonyabb helyek vannak, melyek az állatok behatolását megkönnyítik. Újabb megfigyelők kétségbevonták azt a kölcsönös alkalmazkodást. Míg a hangyák kétségtelenül sokszerű hasznót húznak a növényekből táplálék, lakás, stb. alakjában, a hangyák viszontszolgálata a nekik lakóhelyül szolgáló növényekre nézve kétségesnek látszik *Hanstein* szerint. Az újabb kutatók rámutattak arra, hogy sok ugyanehhez a fajhoz tartozó fa van, melyek ugyanezekkel az alkalmazkodó eszközökkel szintén el vannak látva, anélkül azonban, hogy bennük is hangyák laktak. Két kérdés tölul itt élénk, először az, vajjon ezeknek a fának említett sajátosságai, mint alkalmazkodó eszközök esetleg maguknak a hangyáknak hatására fejlődtek-e ki és másodsor, mely az előbbbitől egészen független kérdés, hogy ezek a tulajdonságok indítják-e arra a hangyákat, hogy felkeressék a növényeket és viszont ezek a (hangyák) a növény védelmére szolgálnak-e?

Hanstein véleménye szerint az utóbbi kérdés még nincs tisztázva.

Egész sorozata van tehát a kölcsönös vonatkozásoknak az állatok és növények között. Védőleg és fenntartólag hat a növényvilágra az a sok állat, amelyek állatokkal táplálkoznak. Ha az éneklőmadarak, a rovarvő emlősök és más állatok „hasznáról” beszélünk, akkor elsősorban arra a védelemre gondolunk, melyet számos rovar elfogásával és elpusztításával ami kulturnövényeinknek erdőn, mezőn, réten, kertben nyújtanak. Mellette ne felejtjük el, hogy igen sok állat vegyes táplálékkal él, így sokszor nem valami könnyű dolog a „hasznosat” a „károsztól” megkülönböztetni. Gondoljunk csak arra a nagy vitára, amely néhány évvel ezelőtt a tudományos köröket lekötötte (nálunk boldogult Hermann Ottó és Jablonowski József vitája), hogy a varjak a mezőgazdaságra nézve több hasznot (az egerek pusztításával) vagy több kárt (a magvak fogyasztásával) okoznak-e? Az élő természet nagyon bonyolult gépezet, melynek kerekai sokszorosán kapcsolódnak egymásba és egyes esetekben csak tények pontos, hosszasan folytatott megfigyelésével lehet biztos eredményt elérni (Hanstein).

Az Egyesületet érintő levelek és egyéb kérdések Ilosvai Lajos Károly ügyvezető titkárhoz, Budafok küldendők.

Az Egyesület évi tagsági díja 15 korona, amelynek fejében az egyesület hivatalos lapja díjtalanul jár.

„Luchyf” és a magyar juhász- és pásztorebek.

(Folytatás.)

Irta: Buzzi Géza Félix.

Mint már jelzém, sem vérfertőzéssel, sem szűkebb beltenyésztéssel termet-nagyobbodást elérni nem lehet. Gondoljunk csak az arabs lóra, a mindenféle szarvasmarha-, sertés-, juh-, kecske-, baromfifajtára és más domestikált állatok fajtáinak tenyésztésére az egész világon. És hogy a szervezet kényesége és a hajlandóság a betegségek iránt a beltenyésztéssel s a vérfertőzéssel előtérbe szorul és nő, azt úgyhiszem demonstrálni felesleges. A legszebb példákat éppen az ebtenyésztés úgynevezett „Hochzuchtja” nyújtja. Persze a tartás mineműsége is hozzájárul, melynek egyik hathatós támogatója, a felnevelő érkeke és szeme, vagyis az egyedi felnevelés és takarmányozás.

Az a maxima, hogy a cikkíró által leírt és kicsiny és gyenge állatok előállítására a beltenyésztés igen alkalmas eljárás, az szó nélkül aláírandó, nemkülönben a typus megrögzítésére, de hogy a termet-nagyobbításnál teljesen kudarcot vall és vallott, az sem tagadható el. A komondor kisebbedése, melynek, legalább is 80 centiméter vállmagasságban kellene díszlennie, mint ahogy pompázott is, míg a túlságig űzött beltenyésztés és vérfertőzés eredményeként (és a keveredés a kisebb pulival, melyet a színkeveredések és a nagyobb pulik jeleznek és mely a typusokat megrontotta) nagyobb nem lett. Sőt! Meggyőződésem még az is, hogyha a mi hazai ebajtáink az angol minta után a „Kennel-Wirthschaft”-nak áldozatul estek volna, mivelhogy úgyis márt a beltenyésztés és vérfertőzés eredményei belső szervezetükben teljesen degeneráltak volnának. Csak a kemény, rideg, extensiv tartás őrizte meg ettől őket.

Testnagyobbodást és kisebbedést egy receptre alkalmazni nem lehet, akik pedig kicsiny és nagy termeteket e réven akarnak egy kaptafára húzva produkálni, csalódások elébe néznek és a nagy magyar pásztorebek fajtáinál babérokat sohasem fognak arathatni, hacsak nem a közbeneső, atavisztikus, véletlen szülöttek révén. A „Zufallsproductok” pedig sohasem jó „Reproductorok”.

Még egy szót a kócos puliról, mely fajtánál, mint cikkíró mondja, tíz darab közül alig akad egy jó. Vidékenként elismerem ezt az állítását, de generalizálva nem. Utazni, sokat kell utazni, tapasztalni a tenyészforrásokat ismerni, selectálni tudni kell, vagyis tenyésztői szemmel kell bírni. Aki a kóctól az állatot meg nem látja, abból tenyésztő sohasem lesz. Az elhunyt báró Gingins, a németek nagy Gingins-je, a Korthals Griffonok fenntartója, ki Korthals örökét oly magaslatra vitte, egyszer egy piszkos ápolatlan Korthals Griffont látott utazásai alatt. Kutatott származása után és kisült, hogy a legtelivébb Korthals Griffon. Nagy összeget adott érte s ez lett a legkiválóbb vizslaverseny és kiállítási, francia, belga, svájci és német Championja, legjobb tenyészállatja. A kócmögött is meglátta a kiváló egyed. A pulinál sem tisztán a szörözet a döntő. A legkócosabb avagy leggöndörödöttebb szőrű puliból is kirí a legjellegzetesebb és anatomicus legkorrektebb typus és termetű egyed, a legkiválóbb tenyészanyag.

„Luchyf” folytatásos cikkének a selectionról írott első bekezdését aláírom. Hogy a „made in England” szerint az angol mint állattenyésztő, mint előállító, „originator” szerepel és minden más nemzet fölé helyezendő, az eddig tény volt. De már csak a múlt idő, mert nem haladt a korrallal, mindene „business-é”, üzletté vált, de nem az igazi, a köznek hasznosított haszonhozam útján. Így az Egyesült Államok állattenyésztése régen és messze túlhaladta, túlszárnyalta, amit újból leszögezni kívánok. Így lefőzte a volt anyaállamot a tejelékenység növelésében, a hizó állatok nagyságnövelésében, a juhászatban, a sertés-tenyésztésben, a baromfitenyésztésben és egyebekben. Példával illusztrálva Amerika tartja a tejelési, a hizó állatok, a gyapjútermelési (s ezzel Ausztráliát is lefőzte), a hizott sertési, a tojásprodukciónak rekordokat a standard állatoknál. Igaz, hogy a földművelés viszonyai ott sokkal és határozottan megfelelőbbek, mint Anglia lerongyolt mezőgazdaságáéi. Anglia ipari túltengési tevékenysége, mely a háború idejében

mind a made in England termékek legnagyobb része, ismét csak „bluff”-nek bizonyult s amely miatt és nagyrészen ezen véres háború folyik, feltékenysége és bekerítő politikája és nagyúri passziói, a mezőgazdaság hatalmas visszafejlődését tüntette fel. Ezt megjósolta volt már régen nem kisebb kapacitás a szociológia terén, mint *Kropotkin herceg*, ki egész életét Angliában töltötte s ki művében ezt köztudomásra is hozta. De az angolok intelmét tudomásul venni nem akarták.

Anglia ma inkább csak a kedvtelési tenyésztések (fancy) országa, a nagy urak és gazdagok vetélykedésének, sportolásának országa. Közgazdasági jelentősége igen gyenge. Igaz, hogy ez a kedvtelés szüli a tenyésztés elsőrangú Standard állatait. Pénzt nagyobb arányban visz, mint hoz, bárha az említett vetélykedés ott pénzt is hozhat, mert egyes polgárai igen gazdagok s nem úgy, mint Magyarországon, ahol az ebtenyésztés, de rendszerint minden tenyésztés az abszolúte minusszal végződik.

Hogy a selectióval kapcsolatos beltenyésztés ne vezethetne a test külsejének és a képesség szédületes kifejlődésére, azt tagadni nem lehet. Cikkirő ugyan néhány igen rossz példát hoz fel, mert a telivér ló sebessége csak a családi, rokon, tehát nem túlközeli beltenyésztés eredménye (Bruce Lowe). Csak a kezdet kezdetén volt vérfertőzve, a megalkotás idejében. A shire ló erejének fokozásánál nagyon is óvatosan bánnak az angolok a beltenyésztéssel. A Hereford marhától, Aberdeen-Angustól már csak nagyon is gyenge kedvteléssel találkozunk a Yersey tejelő képessége, a Berkshire hizékonyasága pedig nagymérvű degeneracionális momentum. Előbbi telve a tuberkulózissal, utóbbinál pedig a malacozás számbeli apadása és a fogékonyasága a betegségek iránt nem degenerációk? Különben is, ami a hizékonyaságot illeti, rossz példa volt „Luchyf” Berkshire-je, ennél hizékonyabb fajta is van Angliában! A curly-coated Lincolnshire!

A tejelő Shorthorn tenyésztése csak embryo korzakát éli s most kezd kialakulni. Szétvált a hústermelési irány éppen a degeneráció miatt, a testkisebbedések folytán. Mit csinálnak a kistermetekkel? A kalmár ész tapasztalatai révén jól tudta, hogy testnagysággal és annak növelésével tejelekenységet elérni nem lehet, tehát megfordította a fejsze nyelét. Nálunk ezt még most sem tudják, azon még most sem fordítottak. De hogy ez az úgynevezett „Dairy” irányzat az Angliában egyáltalában nem divó tuberkulinózás híjján ott még nagy bajok okozója lehet, az kétségtelen. Tessék csak a tejelő Sorthornok néhány év előtt történt importjára gondolni! Hol van? Volt és nincs! Nem bírta e betegség miatt ki az akklimatizáció nehéz foyamatát.

A Sorthorn tenyésztés tendenciája a nagy húsmarha előállítására volt. Nagy, széles medencék, óriási háthossz és mellmelység aránylag nem túlnehéz, de erős, acélos csontozattal. Az idegen vér beözönlése folytán sikerült, mert minden elülről és hátulról nézett quadratikusan termet e célra alkalmas volt. Később azután ismét friss vér alkalmaztatott a nagyobb szarvak, nagy fejek eltüntetésére végett. A nem hasznosított rész eltüntettetett s akkor köszöntött be a szűkebb beltenyésztés, miután az előbb már említett quadratikusság is a vérfertőzés révén létrejött volt.

Az eredmény kisebb, középnagy és nagy egyedek-

hez vezetett. A nagy állatok persze ritkábbak valának, s így csakis és ismét idegen más pedigreejű Shorthornok által volt a nagyság fenntartható. A más pedigreejű hasonfajtájú állat pedig ugyebár friss vérű? Ez kétséget nem szenved. Később mások párhuzamos tenyésztésének egyedei is igénybe vették, mert az originatort mások is utánozták és bizonyos pontokban az egyik vagy másik tenyésztő kerekedett felül. (Lásd a Bakewell és Cruishank-féle tenyésztést, mint kiinduló pontokat, miként az Aberdeen-Angusnál Sir George Macphersonét, az Angusnál Hugh Watson-ét, akik mind a beltenyésztés, sőt vérfertőzés bajnokai valának, később mégis kényeszerűltek más frissebb vérhez nyúlani.) De mivelhogy Anglia örökösén élelmiszer, tej- és vajmizériákban szenved és tudvalevőleg ebbeli cikkeit Franciaország, Hollandia, Svéd- és Norvégországból és főleg pedig Dániából szerzi be, a népesedés növekedésével a fogyasztás szempontját is tekintetbe kellett venni. A rosszul hasznosított vagyis kisebbbedett Shorthornokat most már a helyes tenyész kiválasztás révén tejelekké kellett átalakítani. *Testnagyság és tejelekenység-növelés egymásnak ellentései és különálló fogalmak. Előbbit az utóbbival egy és ugyanazon időben fejleszteni, képtelenség.* A tejelekenység növelése és a degeneráltak hasznosítása jó üzletnek bizonyult. De az eredeti Shorthorn törzskönyv még ezideig a Dairy a tejelő Shorthorn nem fogadta be és az újonnan alakított Dairy törzskönyvet még mindig csak félvállról nézi, nem tekinti telivérnek, a Dairy Shorthorn, mert részben svájci, részben hollandi állatok vére csörgedez bennük, s így azok tényleg nem tisztavérűek. Ezekkel kívánta teljes testnagyságban a degenerációt, a tejelekenység növelésével a kalmár angol megakadályozni. (Folytatása és vége követk.)

Néhány szó egy foxterrier kenneletről.

Az emlősök osztályának, bármilyen szempontból tekintjük is a dolgot, a *Canis familiaris* egyik legérdekesebb alakja. Semmi kétség sem fér hozzá, hogy a kutya volt a legelső állat, amelyet az ember magához emelt és háziállatává avatott. A kutya tehát már a legrégebb idő óta hűséges pajtása az embernek, amire feltétlenül rászolgált. Megérdemli, hogy vele emberségesen bánjunk. A kutya az összes állatok között a legnagyobb földrajzi elterjedésnek örvend, mert nincs talán a földnek egyetlen zuga sem, ahol kutya ne élne. Épen ezért találhatunk benne oly sok fajtát és változatot. Azt hiszem bátran kimondhatom, hogy az összes állatok közül a kutya rendelkezik a legnagyobb intelligenciával és szellemi tevékenységgel. Ebből kifolyólag nem lehet oly megvetett állat, amely figyelemre sem méltó, sőt legjobban megérdemli, hogy az ember vele foglalkozzék. Nálunk ugyan az ebtenyésztés még nincsen azon a fokon, amelyen lennie kellene, de azért a multakhoz képest az ebekkel szemben az érdeklődés már mind nagyobb tért hódít. A nem csekély számú ebkedvelő hölgyeken és urakon kívül már elég szép számmal vannak olyanok is, akik a sportszerű ebtenyésztéssel is előszeretettel foglalkoznak. A figyelmes, céltudatos tenyésztési eljárások mellett meglepő sikereket is értek el. Hazai ebtenyésztőink tenyésztelepeiről, úgynevezett kenneleiről s az azokban lévő tenyészanyagokról, valamint tenyészeredményekről e lap hasábjain még nem igen olvashattunk, aminek elsősorban az a magyarázata, hogy ebtenyésztőink még csak rövid idő óta csoportosultak e lap köré s így még kevés alkalom kínálkozott ezen a téren a

cselekvésre. Ahhoz, hogy az ebtenyésztésben a céltudatos tenyésztési eljárások útjain haladhassunk, okvetlenül szükséges a kiállítások rendezésén és törzskönyvvezetésén kívül az is, hogy az egyes tenyésztők kenneljeiről az azokban lévő tenyészanyagokról és eredményekről időnkint ismertető közlemények jelenjenek meg. Ezeknek alapján nyert tájékozódással a céltudatos haladás a tenyésztés terén megfelelő lépésekben előmozdítottassék. Sajnálatos jelenség ugyan, hogy a háborús idők alatt az ebtenyésztésben bizonyos pangás érezhető. Egyesek kenneljeiket feloszlatták, vagy az állományt redukálták, tekintettel az ebek takarmányozása körül felmerült nehézségekre és tejmizériákra.

Ezekkel a sorokkal egy régi foxterriertenyésztőnk tenyésztelepét, illetve kenneljét óhajtom részletesebben ismertetni, mint olyant, amely a mai nehéz viszonyok ellenére is fennáll. Úgy a benne levő tenyészállatok számát, mint minőségét tekintve, az elsők között említhető. Ez a „Sylvester“ foxterrier kennel (Budaörs, Rózsavölgy, Ilosvai-villa). Tulajdonosa még 1900-ban alapította és így már 15 éves multra tekinthet vissza. Gazdája nem lankadó sportszenvedéllyel foglalkozik kedvenc kutyáival, gonddal, tudással és szorgalommal ápolja leghűbb barátjait. A kennel mai állományában úgy a simaszőr, mint a drótszőr képviselve van négy hím és hat nősténnyel, amelyek után a legszebb eredmények várhatók az ivadékokban. A tenyészanyag feljavítására még a háború kitörése előtt két angol import is érkezett a kennelbe. A kennel egyes alakjai a következők:

1. „Champion Yeovil Turk Sylvester“ simaszőrű fedező kan dr. P. A. Cohner angliai „Yeovil“ kenneléből származik. Jelenleg három éves, rendkívül erős csontozatú, prima fejű és minden tekintetben elsőrangú klasszisú kutya (Lásd a képet). Angliában is föltűnt már Sherborn, Southampton és Exeter városokban rendezett speciális kiállításokon. Számos I., II. díjat és tiszteletdíjat hozott angol gazdájának, illetve tenyésztőjének. Hazánkba érkezése után először a „Délvidéki Foxterrier Klub“ aradi kiállításán két elsődíjon kívül a magyar championátus elnyerésével honorálta új gazdáját. A budapesti orsz. ebkiállításán gyengébb kondícióban lévén, nem mutatta magát oly előnyösen és így csak első és második díjat nyert, de ezt a csorbát hamarosan

de Theo. Erich bíró bírálata alapján „sajnos, hogy későn érkezése miatt nem verhettem le versenytársait, mert egy kiváló, elsőrangú terrier, igen jó fronttal, hosszú, tipikus fejjel és kiváló, jó fülekkel. Mint díjazás után érkezőnek már az I. díjat nem adhattam, de a kvalifikációja: vorzüglich“. A most már „Champion Yeovil Turk Sylvester“ egyébként alomtestvére „Yeovil Boss“-nak, melyet a „The Kennel New“ közlése szerint nagy árárt adtak el Indiában. „Turk“ a „Kennel Club“ törzskönyvébe 182.268. szám alatt van beiktatva. Pedigreeje a következő:

Champ. Yeovil	Avon Reminder	The President	Champ. Oxonian
Turk Sylvester			
K. C. St. B. 182.268.	Yeovil Bessie	Yeovil Pac	Champ. Oxonian
			Black u. White
			Saltscar Treasure
			Champ. Oxonian
			Yeovil Flo

2. „Muki Floridsdorf Sylvester“ drótszőrű fedező kan (apja: Champion Dusky Nipper, anyja Ruth-Floridsdorf), mely Emmy Mauthner v. Markhof „Floridsdorf“ kenneléből származik. (Lásd a képet.) Jelenleg 2 éves. Igen jó, keményszőrű állat rendkívül hosszú fejjel, belvoir tan fejrizzal. Ittléte óta befedezte „Juno of Zugló“ nevű nőstényt (Jókuthy Sándor tulajdonosa). Az 1915. április 5-iki alomból két hím maradt Jókuthy Sándor „of Zugló“ kennelében és egy nőstény visszakerült a „Sylvester“ kennelbe. „Muki Floridsdorf Sylvester“ mint fedező kan a kennelben marad. Újabban Ilosvai Zoltán tulajdonába ment át.

3. „Yeovil Doris Sylvester“ simaszőrű nőstény. (Lásd a képet.) Két éves, igen kedves, jó megjelenésű, kis nőstény. Az aradi és budapesti kiállításokon második és harmadik díjakat nyerte. A „Kennel Club“ törzskönyvébe 207.445. sz. a. van beiktatva. Apja: „Yeovil Garnet“, mely viszont „Avon Reminder“ és „Yeovil Bessie“-től származik, ez az ág további képezői „Turk“ pedigreejéből láthatók. Anyja: „Yeoviel Tot“ amelynek szülői és nagyszülői:

Yeovil Paddy	Champion Tally Hv
Yeovil Doll	Champion Dukedom

„Yeovil Doris“ itt léte óta egy almot vetett 1914. aug. 21-én 9 kölyökkel, amelyből 6 darabot nevelt fel. Ezek közül: „Admirable-

„Champion Yeovil Turk Sylvester“

„Muki Floridsdorf Sylvester“

„Yeovil Doris Sylvester“

kiköszörülte a Gablonzban tartott nemzetközi kiállításán, ahonnan az első díjakon kívül az „osztrák championátust“ is haza hozta. A háború előtt még Ulmban és Bresslauban aratott sikereket. Bár az utóbbi helyre szállítási zavarok miatt későn érkezett és így az ott kiállított 14 versenytársával emiatt nem mérkőzhetett,

Sylvester“ simaszőrű nőstény báró Tunkl Henrik cs. és kir. százados (Theresienstadt) tulajdonába ment át; „Admiral Sylvester“ kan pedig Wienbe madari és rittersfeldi Kreybig Rudolf honv. alezredeshez került. Az „Aspirant Sylvester“ kant pedig Bräuer Oszkár (Lussinpiccolo) vette meg; a legszebb kis nőstény „Apropos

Sylvester“ pedig Strobentz Géza tulajdonába ment át. Két him pedig még a kennelben van.

4. **„Wigilla Rákos Sylvester“** négyéves, simaszőrű nőtény. Apja: *„Wencher Rákos“*, anyja: *„Hungarian Judith“*. Igen jó formájú és hosszú fejú nőtény, jó fronttal. *„Muki Floridsdorf Sylvester“* után 1914. decemberében vetelt egy almot, melyből egy tiszta fehér kan: *„Bohémgyerek Sylvester“* és egy nőtény: *„Bijou Sylvester“* Müller L. József huszárfőhadnagy tulajdonába került. Jelenleg *„Wigilla“* ismét be van fedezve *„Attache Sylvester“* simaszőrű kannel (Turk és Doris fiával), amely szaporulat december közepére várható.

5. **„Lily-Albertfalva-Sylvester“** kétéves simaszőrű nőtény. Apja: *„Wixol Rákos“* (Champ. Orkney fia) anyja: *„Wiener Mädl Rákos“*. Igen jó tenyész anyaállat, mint Champ. Orkney ivadéka igen szép reményekre jogosít, jó fejfel és feltűnő rövid testtel. *„Muki Floridsdorf Sylvester“* után 1914. december havában vetelt alomból egy sokat ígérő kis nőtény *„Cinka Panna Sylvester“* származott a kennelben továbbtenyésztés céljából. *„Lily“* most újból családi örömeiknek néz elé, amennyiben dr. Kováts Elemér *„Champion Fountain Forester“* drótszőrű kanjával befedezték és a szaporulat november közepére várható.

6. **„Attache Sylvester“** simaszőrű, egyéves kan. Apja: *„Champ. Yeovil Turk Sylvester“*, anyja: *„Yeovil Doris Sylvester“*. Ez az angliából importált pár ivadéka igen szépen fejlődött kis kan, amelynek tipikus a feje és különösen jó a frontja. Miután má teljesen kifejlődött, a kennel így egy új fedező kannel rendelkezik.

7. **„Apropos Sylvester“** simaszőrű nőtény alomtestvére *„Attache Sylvester“*-nek. Egy minden tekintetben sikerült nőtényke. (Lásd a képet.) Jelenleg be van fedezve *„Muki Floridsdorf Sylvester“* drótszőrű kannel. A szaporulat november hó folyamára várható. E nőtényke leendő ivadékait már mind lefoglalták.

„Apropos Sylvester“

8. **„Czinka Panna Sylvester“** simaszőrű nőtény. Apja: *„Muki Floridsdorf“*, anyja: *„Lily Albertfalva“*. Jó tartású és csontozatú kis foxi. Kár, hogy füleit nem tartja mindig jól, de egyéb kvalitásai mellett e csekély hibája megbocsátható, tekintve, hogy idővel megjavulhat.

9. **„Justitia of Zugló Sylvester“** szálkásszőrű nőtény. Apja: *„Muki Floridsdorf“* anyja: *„Juno of Zugló“*. Egészen fiatal alig 6 hónapos, határozott véleményt mondani róla még nem lehet.

Ennyiben kívántam a *„Sylvester“* foxterrier kennel jelenlegi tenyészállományáról részletesen beszámolni. A tenyészanyagot kívül a kennelben levő fiatal foxikról külön megemlékezni nem

óhajtók. A budafoki *„Sylvester“* foxterrier kennel tulajdonosa *Ilosvai Lajos Károly*, az Orsz. Magy. Ebteny. Egyesület titkára. Budapestről könnyen elérhető a budafoki és törökbálinti villamosokkal. A foxterrier kedvelők és azok iránt érdeklődők bármikor megtekinthetik.

Kívánatos volna, hogy a többi kennelekről is hasonló ismertetés jelenne meg lapunkban. Így tenyésztőink a meglévő tenyésztőanyagokról tudomást szerezhetnének. Az ismertetések alapján tudomásukra jutna, hogy azok hol és mennyiben állanak rendelkezésre a tenyésztés céljaira. Csakis akkor haladunk és érünk el eredményeket, ha a hallgatást megtörjük s hangos szóval ébresztjük föl és cselekvésre serkentjük azokat is, akik visszavonultak vagy ellankadtak. A néma gyerekeknek az anyja sem érti a szavát. *Über.*

A Hortobágyon
A képen látható foxterrier: Champ. Fountain Forester“.

Vontató kutyák.

Október hó 27-én a székesfőváros tanácsa a vontató kutyák és kutyakordélyok összeírása tárgyában hirdetést tett közzé. Ugyanis a hadiszolgáltatásról szóló 1912. évi LXVIII. t.-c. 10. §-a alapján a m. kir. honvédelmi miniszter úr október 23-án 276.099/1915—20/b. sz. körrendeletével a vontatásra alkalmas és begyakorolt kutyáknak, valamint az egy- és kétfogatú kutyakordélyoknak összeírását rendelte el.

A katonai ügvosztályban október hó 30-án az összeírás, tekintettel, hogy hazánkban nem igen használják még az ebeket vontatásra, elég szép eredménnyel végződött.

Az ebtenyésztőkhöz is fordulunk ezúttal. Mindenkinnek hazafias kötelessége, ha vontatásra alkalmas kutyája van, azt adja át a katonai parancsnokságnak. Vontatásra alkalmás ebeink elég számmal vannak országunkban szerteszét. Ilyenek: a komondor, a kuvasz, a bernáthegeyi, a dogg, az újföldi és más egyéb fajta és keresztezett nagy testű ebek. A kutyákat és kordélyokat a katonai parancsnokság a szükséglet szerint készpénzfizetés ellenében fogja átvenni.

Fel kell hívnunk a nagyközönség figyelmét arra is, hogy a lóhiányra való tekintettel más külföldi államok nagyvárosainak példájára a kiskereskedők és élelmiszerekkel házalók árúicikkeiket a legalkalmasabban ebekkel vontatott kis kocsikkal szállíthatnák. Az ebeket vontatásra betanítani nem ütközik nehézségbe. A máskülönben oly tanulékony eb hamarosan megszokja paripa mivoltát, sőt mint ilyen egyúttal hű őrzője a kocsirakománynak.

Részünkről csak annak az óhajunknak adunk kifejezést, hogy fővárosunk utcáin mielőbb tűnjék fel az első kutyakordély, már csak azért is, mert a példa ragadós.

□□□□ A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL. □□□□

